

Norman Ohler

Traducere din germană de
Paul Slayer Grigoriu

Cuprins

PARTEA ÎNTÂI | Medicamente

1. De la culoare la medicină	27
2. La gara din Zürich	37
3. Locul întâlnirii: arhiva companiei Novartis	39
4. Șoarecii nu observă nimic	47
5. Brânză cu găuri și ergot	57
6. Agrochimie	61
7. LSD în arhivă	71
8. Arta lui Arthur Stoll	77
9. Dublul Richard	85
10. Spălare de creiere	91

PARTEA A DOUA | Arme

11. Alsos	101
12. Cutia dispărută	107
13. Consilierul Kuhn	111
14. Cotlete de porc	115
15. LSD în America	119

16. Războiul minților	129
17. CEO și CIA	131
18. Cazul Frank Olson	137
19. Menticid	141
20. Operațiunea Midnight Climax	149

PARTEA A TREIA | Droguri

21. Comandă en-gros	171
22. LSDJFK	183
23. Revolta Cobailor	187
24. The Bear	193
25. Elvis la Nixon	195
26. O ladă de vin	203
27. Light Vader Hofmann	207

EPILOG | LSD pentru mama

28. Pandemia de demență	223
29. LSD sub brad	225
30. Zile de picături	233
31. House of psychedelics	235
Mulțumiri	237
Bibliografie	239
Literatură citată	240
Alte surse bibliografice	243
Eseuri și articole	247
Credite foto	251

Partea | Medicamente
întâi

Când Arthur J. Giuliani, agent al *Federal Bureau of Narcotics*, și-a luat în primire postul de *Narcotics Control Officer* din sectorul american al Berlinului, pe 8 aprilie 1946, avea 37 de ani și rupea un pic de franceză și de italiană, pe care le prinsese pe străzile din New York, dar nu știa o iotă de germană. Fosta capitală a Reich-ului era la pământ, rănilor provocate de bombe britanice și americane și de focul artileriei rusești se vedeau încă peste tot. Un orizont misterios se formase din moloz, în care băntuiau nălucile trecutului, viitoarele conflicte geopolitice care se creionau, iar locuitorii necăjiți erau în căutarea darului prețios al normalității. Berlinul era un loc scăpat de sub control, care părea aproape imposibil de supus unor reguli și în care femeile care strângeau resturile reușeau cu greu să elibereze străzile, ca să poată fi circulate din nou. O metropolă distrusă, în care mii de oameni locuiau printre ruine, aproape toți fără loc de muncă, într-o stare aflată la mijloc între epuizare și impulsul de a lua viața de la capăt.

Economia făcută praf era un paradis pentru escroci și traficanți. Procurarea bunurilor elementare se făcea pe piața neagră, de unde puteai să cumperi orice altceva în afară de bunuri imobiliare, de la proteze până la dresuri. Aceste târguri ilegale puteau fi găsite în peste treizeci de locuri, cu amestecul lor de suspiciune, disperare și o dispoziție ca a căutătorilor de aur: manifestări „ale confuziei totale și cinismului care dom-

nesc astăzi în Berlin”, cum descria situația *Washington Daily News*.*

Hershey Bars, Graham Crackers, Oreos, Butterfinger, Mars, Jack Daniel's: germanii oropsiți de război erau dispuși să dea la schimb pe asemenea bunuri de consum aparatul de fotografiat Leica sau un rinichi. O cruce de fier pentru un Snickers! Un ceas de buzunar pe o urmă de margarină. Femeile se îmbrăcau și se machiau strident, își afixau corpurile. Tot felul de dubioși umblau de colo-colo, le șuierau câte ceva în ureche trecătorilor, cu mai multe rânduri de ceasuri la mână și nenumărate decorații prinse de căptușeala paltonului, cu pălăriile trase obraznic pe spate și, după posibilități, cu țigara în gură. Soldații aliați făceau semne cu mâinile pline de bani pe care nu aveau voie să-i trimită acasă. Un criminalist contemporan a spus-o cum nu se poate mai bine: „Fenomenul infracționalității (...) luase dimensiuni și forme fără precedent în istoria culturii occidentale.”** Se înregistra o „deprofesionalizare a infracționalității”: „toată lumea din acest oraș are un secret. Toți înșală și păcălesc pentru că altfel nu pot să supraviețuiască.” Lucrurile necurate făceau parte din viața cotidiană a mării mase, lumea interlopă exercita o atracție irezistibilă asupra rămășițelor societății burgheze. Legile nu mai erau respectate, dictatura strictă a lui Hitler era de domeniul trecutului, acum totul părea permis: „un mediu în care piața neagră reprezenta o formă normală a încălcării legii.”*** *Țapțarapul*, cuvântul luat din rusă pentru „a-i lua cuiva ceva” cu o mișcare rapidă, adesea neobservată, devenise omniprezent. Cele patru forțe

* *Washington Daily News*, 24 iulie 1945, „Berlin Black Market Booming; Sky is Limit on Watches, Dope”, by Curt Riess, la fel ca citatul anterior.

** În Jähner, Harald, „Wolfszeit – Deutschland und die Deutschen 1945-1955”, 2021, p. 231, la fel ca citatul următor.

*** Nara, NND 978040: *Memorandum of Conversation*, 24 iulie 1945, „Narcotic Control in Germany”.

de ocupație, SUA, URSS, Marea Britanie și Franța, erau preocupate până peste cap de acest Berlin care acum nu mai era stăpânit de naziști, ci de instinctele primare, de voința de supraviețuire. Între aliați se formau „grupuri de lucru” pe diferite domenii, printre care și problema stringentă a reglementării traficului de droguri scăpat de sub control.

Una dintre probleme era „cantitatea uriașă de narcotice” sustrase din rezervele defunctei Wehrmacht sau „scoase dintre ruinele clădirilor bombardate” și puse în circulație.* Pervitinul cu conținut de metamfetamină de la firma Temmler, heroina de la Bayer, cocaina firmei Merck din Darmstadt, socotită cea mai bună din lume, Eukodal, opioidul euforizant, drogul preferat al lui Hitler, tot de la Merck. Din cauza condițiilor grele de trai, tot mai mulți oameni recurgeau la substanțe care îi ajutau să treacă peste zi sau peste noapte. Dacă în prima jumătate a lui 1946 alte infracțiuni au crescut cu 57%, delictele legate de stupefiante au crescut cu 103%. Pe piața neagră „drogurile traficate ajungeau la prețuri enorme”: „20 de mărci o injecție cu morfină, 2 400 de mărci 50 de tablete de cocaină de 0,003 grame.”** Aceste marje ridicate erau un motiv de îngrijorare pentru Giuliani, pentru că „profiturile puteau fi folosite de mediul subteran nazist”***

„Dacă cineva și-ar imagina cum ar fi să înființezi în 1776 un birou eficient în Vestul Sălbatic, ar putea să înțeleagă cât de cât

* LAB/B 36/4/23-2/18, Report of Narcotic Control Situation, Berlin District, 3 iunie 1946, p. 1, precum și descrierea făcută de „Office of Military Government Berlin Sector” din 23 august 1947, p. 3.

** Nara, NND 978040: „Submitted as an annex to a letter to the League of the Red Cross Societies in Geneva, Switzerland, forwarded to the Bureau of Narcotics on July 25, 1945”, precum și LAB/B 36/4/23-2/18, Report of Narcotic Control Situation, Berlin District, 3 iunie 1946, p. 5.

*** Nara, NND 978040: *Memorandum of Conversation*, 24 iulie 1945, „Narcotic Control in Germany”.

în ce condiții de sălbăticie lucrăm aici”, scrisese predecesorul său, Samuel Breidenbach, în ultima scrisoare trimisă la Washington, după care aruncase prosopul. Însă cel nou nu s-a speriat cu una, cu două, ci și-a propus să facă ordine și să pună bazele unei noi legislații pentru droguri – pentru toată Germania. Noul *Narcotics Control Officer*, cu uniforma americană proaspătă, a acceptat bucuros provocarea, mai ales că Ministerul de Război îi plătea o leafă cu 25% mai mare decât pentru o funcție civilă. Interesele contradictorii ale diferitelor forțe de ocupație, care încercau să tragă Berlinul într-o direcție sau alta, îl lăseau destul de rece pe Giuliani. Până la urmă, el, american, aducea cu el pacea, bunăstarea și libertatea, ce putea să iasă prost?*

* Anslinger, fiul unor emigranți germano-elvețieni, fusese numit în 1930 pentru a supraveghea interdicția generală la alcool din timpul Prohibiției. Primise postul cu ajutorul unchiului soției sale, marele bogătaș Andrew C. Mellon, ministru de finanțe sub președintele Hoover și proprietar al celei de-a șasea bănci americane, Mellon Bank. Și Old Overholt Whisky Distillery, cea mai veche distilerie din SUA, era în proprietatea familiei, motiv pentru care Anslinger s-a ocupat să primească autorizația de a-și vinde produsul cu conținut ridicat de alcool și în timpurile interdicției, „în scopuri medicale” – *Medical Whisky*. Încercarea lui Anslinger de a-i face pe americani să se abțină de la băutura s-a dovedit în cele din urmă un fiasco. Alcoolul nu a dispărut, în schimb s-a încetățenit mafia, care a făcut averi din vânzarea de *liquor* ilegal, și odată cu mafia s-a răspândit corupția. Anslinger a fost nevoit să-și concedieze o treime dintre angajați pentru corupție, iar reintroducerea alcoolului în 1933, la trei ani după ce preluase funcția, a fost echivalentă cu o capitulare. Resursele i-au fost reduse, parcul auto decimat într-o asemenea măsură încât gangsterii ca Al Capone, care ajunsese mare datorită Prohibiției, îi treceau pe sub nas cu mașinile: „Folosesc mașini rapide, Lincoln sau Cadillac”, s-a plâns la o audiere în fața Congresului. (McWilliams, John C., „The Potectors – Harry J. Anslinger and the Federal Bureau of Narcotics, 1930-1962”, 1982, p. 64). În fiecare an bugetul era redus cu încă 10 %, iar *FBN* amenința să devină irrelevant. Însă Anslinger nu s-a dat bătut. A hotărât să creeze un nou dușman, care, spre deosebire de alcool, să nu aibă lobby la Washington. Din acest motiv a luat în vizor o plantă despre care nimeni nu bănuise până atunci ceva rău, cânepa, folosită de secole și foarte răspândită în Statele Unite și în Mexic. Anslinger a fost sprijinit în cruciada lui de Randolph William Hearst, șef al unui imperiu de presă cu peste 25 de cotidiane, reviste săptămânale, peste zece posturi de radio, două agenții de știri, un studio de film și unul dintre primele canale de televiziune din lume. În aceste organe de presă se relata mereu despre mexicanii care ar trece ilegal granița pentru a necinsti femeile albe aflate sub influența cânepii.

Nu toată lumea avea o percepție negativă a acestui haos. Scriitorul de 17 ani Hans Magnus Enzensberger, care nu trebuia să meargă la școală, pentru că aceasta nu se reînființase încă, descria lumea prăbușită ca pe o instituție de învățământ: „Chiar și fără școală astăzi poți să înveți multe despre politică și societate: înveți, de pildă, că o țară care nu e propriu-zis guvernată poate fi un lucru foarte plăcut. Înveți că dezordinea poate fi bună. Înveți pe piața neagră cum capitalismul le oferă mereu o șansă celor inventivi. Înveți că o societate se poate organiza singură, fără comenzi și îndrumări de la centru. Din cauza lipsurilor înveți o grămadă despre adevăratele nevoi ale oamenilor. Înveți că oamenii pot fi schimbători și că e cel mai bine să nu te bazezi pe convingerile lor festive. Pe scurt: în ciuda problemelor este o perioadă superbă dacă ești tânăr și curios – o scurtă vară a anarhiei.”*

Nici Arthur Giuliani, care își avea biroul în cartierul general american Berlin-Zehlendorf, nu-și putea ascunde fascinația pentru condițiile neobișnuite: „Este pur și simplu imposibil să-ți imaginezi în ce măsură este distrus Berlinul”, scria el către Washington. „Poate că după ani întregi vor putea fi dezgropate multe informații din beciurile unde acum totul stă sub tone de moloz din fostele clădiri, dar vremurile acelea sunt încă foarte departe.”** Plin de zel, ici mai confisca ceva, colo

Dar și presa serioasă a preluat descrierea făcută de Anslinger substanței periculoase venite din străinătate. Astfel, *Washington Post* scria în 1937: „Marijuana este mai periculoasă decât orice alt drog din lume. (...) Victimele ei înnebunesc aproape de fiecare dată. (...) Au fost comise fărădelegi înfricoșătoare și niște copii s-au transformat în criminali periculoși, însetați de ucidere. Furia maniacală, ucigașă, este un efect frecvent, dar reacțiile sunt diferite de la o rasă la alta și de la un tip uman la altul.” (Scarberry, Alma Sioux, în *The Washington Post*, 14 octombrie 1937). Anslinger nu mai spunea „câneșă” ci aplica și lingvistic transformarea din iarbă medicinală în iarbă a dracului, folosea termenul „marijuana”, pentru că suna străin, mexican, deci amenințător.

* În *Jähner*, a. a. O., p. 239.

** Nara, NND 978040: scrisoarea lui Giuliani către Anslinger, dată necunoscută.

mai aresta ceva și, ca dovadă a activității sale, trimitea fotografiile la centrul FBN, *Federal Bureau of Narcotics*. În acestea apăreau o pereche de pantofi de damă cu tocul gol pe dinăuntru, imagini cu uși de mașină pline de droguri, cartofi scobiți. O cutie de cacao Hershey's plină de cocaină. O pereche de chiloți de damă înmuiți în heroină solubilă. O carte preparată, care în afară de lectură oferea și alte stimulente pentru creier.

Aceste mici succese nu însemnau mare lucru, problema era de natură structurală. După căderea vechilor autorități naziste apăruse un gol de care se foloseau traficanții. Ce remediu să găsească Giuliani? Însă deodată a apărut o rază de speranță, chiar dacă venea dintr-o direcție neobișnuită: s-a primit o scrisoare de la un fost polițist de la Gestapo, pe nume Werner Mittelhaus: „Aveam demult de gând să vă scriu, pentru că aș dori să vă vorbesc despre activitățile *Centrului Reich-ului pentru combaterea activităților cu stupefiante* din ultimii ani de război.”* Acolo fusese angajat Mittelhaus și și-a exprimat o dorință: „Și mie mi-ar plăcea să lucrez din nou în anchetarea delictelor legate de droguri. Presupun că sunteți interesat de o asemenea activitate în Germania și m-aș socoti norocos dacă v-aș putea fi de folos în lupta comună împotriva traficului de droguri.” Oferta se încheia cu următoarele cuvinte: „Nu am fost niciodată membru SS, doar membru NSDAP, la indicațiile secției unde lucram. Există dovezi pentru pozițiile mele anti-naziste. M-aș bucura mult să-mi răspundeți.”

Oferta îi puneă lui Giuliani o problemă de etică: era dispus să accepte ajutor de la un fost nazist, să profite de experiența lui, să asculte cum trebuie făcută ordine pe străzile Berlinului?

* Nara, NND 978040: scrisoare a lui Anslinger către Giuliani, 8 octombrie 1946, idem pentru următoarele două citate. Vezi și: Holzer, Tilmann, „Die Geburt der Drogenpolitik aus dem Geist der Rassenhygiene – Deutsche Drogenpolitik von 1933 bis 1972”, 2007, p. 314.

Era o dilemă cu care se confruntau și alți aliați, în timp ce rușii nu făceau din acest punct de vedere niciun compromis. Șeful lui, Harry J. Anslinger, cu care Giuliani a discutat despre solicitare, era lipsit de scrupule și i-a dat undă verde de la Washington: „Puteți să-l luați la puricat pe acest Mittelhaus, să vedeți dacă este bun pentru organizația noastră.”*

Într-adevăr, șeful *Federal Bureau of Narcotics* aprecia defunctul stat nazist pentru politica strictă de prohibiție: „Situția din Germania (...) era cât se poate de mulțumitoare.”** În comparație cu haosul Republicii de la Weimar, naziștii făcuseră ordine: „În 1939, de exemplu, față de 1924, morfina scăzuse cu 25%, cocaina cu 10%”, își notase Anslinger. Datorită „supravegherii atente, traficul era practic imposibil”, pentru că „urmărirea penală în cazurile de stupefiante din Germania antebelică era foarte eficientă”***. Încă din noiembrie 1945 lăudase vechile legi naziste privind drogurile, pe care le socotea un model pentru America: acestea ar fi fost „mai stricte” și cu o „bază constituțională mai bună decât ale noastre”, motiv pentru care a hotărât să studieze mecanismele de control folosite în Germania în timpul războiului, precum și în țările și teritoriile ocupate de germani.**** Ce urmărea? Ca „vechea și eficienta legislație germană să intre cât mai repede din nou în vigoare și să fie aplicată cu aceeași strictețe ca în trecut.”*****

* Nara, NND 978040: scrisoare a lui Anslinger către Giuliani, 8 octombrie 1946.

** Nara, NND 978040: „Submitted as an annex to a letter to the League of the Red Cross Societies in Geneva, Switzerland, forwarded to the Bureau of Narcotics on July 25, 1945”. Idem pentru următorul citat.

*** Nara, NND 978040: „Subject: Narcotic Law Enforcement by German Police Agencies, 23 September 1946”.

**** Nara, NND 978040: Memorandum of Conversation, 24 iulie 1945, „Narcotic Control in Germany”, precum și Collins, John, „Legalising the Drug Wars – A Regulatory History of UN Drug Control”, 2002, p. 93.

***** Nara, NND 978040: „Submitted as an annex to a letter to the League of the Red Cross Societies in Geneva, Switzerland, forwarded to the Bureau of Narcotics on July 25, 1945”.

Naziștii nu pierdeau timpul cu utilizatorii de droguri și îi trimiteau în lagăre de concentrare – o abordare potrivită, din punctul de vedere al lui Anslinger. În mod evident, înaltul funcționar american nu era deranjat de acțiunile de șoc ale activității anti-drog a naziștilor împotriva evreilor, despre care susțineau că ar consuma mai multe droguri. De altfel își mărturisea deschis propriul rasism și într-o circulară către *Station Chiefs* ai FBN în care îl numea pe un informator afro-american „ginger colored nigger”.^{*} O altă afirmație elocventă a lui Anslinger în fața congresului SUA a fost următoarea: „Marijuana îi face pe cei cu pielea închisă să creadă că sunt la fel de buni ca albi.”^{**} Nu este o surpriză că la Washington i se spunea pe față *Mussolini* – și nu doar din cauza aspectului fizic nu tocmai atrăgător.

Pentru Giuliani stabilirea unui contact cu fostul polițist Gestapo s-a dovedit dificilă: între timp fostul funcționar al temutului oficiu de siguranță al Reich-ului, care fusese în subordinea lui Himmler, se mutase la Kiel, pentru a se adăposti de o posibilă intervenție a rușilor. Sus, pe litoral, era staționată armata britanică, care la rândul ei și-a exprimat interesul pentru o eventuală colaborare: „Am vorbit cu ofițerul de siguranță din sectorul britanic, care a luat legătura cu biroul său din Kiel”, i-a scris Giuliani lui Anslinger: „Este probabil ca Mittelhaus să fie folosit de poliția din zona britanică.”^{***} Britanicii își descriau captura ca pe un om „incontestabil eficient și fiabil”, cu „legături extraordinare”. Giuliani a tras concluzia: „nu au de gând să-i dea drumul, ceea ce este de înțeles

* McWilliams, John E., *The Protectors – Harry J. Anslinger and the Federal Bureau of Narcotics, 1930-1962*, p. 84. Raportul despre incident a ajuns pe biroul președintelui SUA Roosevelt, care la sfatul lobbyului companiilor farmaceutice l-a concediat pe șeful antidrog.

** Newton, David E., „4. Profiles Harry J. Anslinger (1892-1975)”, în *Marijuana: A Reference Handbook. Contemporary world issues* (ediția a doua), 16 ianuarie 2017, p. 183.

*** Nara, NND 978040: scrisoare a lui Giuliani către Anslinger, 17 octombrie 1946, idem pentru următoarele trei citate.

și rezonabil, dacă ținem seama de problemele cu personalul din toată Germania.” Aliații occidentali erau convinși că au nevoie urgentă de ajutorul foștilor funcționari naziști pentru a menține pe linia de plutire viața socială din Germania. Nu era simplu să găsești oameni: „Sunt mulți morți sub ruinele și pietrele din Berlin, Frankfurt și alte orașe germane”, cum se exprima laconic Giuliani.

Noul *Narcotics Control Officer* a găsit ajutor și s-a întâlnit în schimb cu un alt fost colaborator al Gestapoului pe nume Ackermann, un fost nazist „capabil, harnic și inteligent”, care „îi putea da toate informațiile pe care i le-ar fi putut furniza Mittelhaus”, printre altele date despre traficanții de droguri și locul unde se aflau la momentul respectiv, precum și copii ale unor formulare de la Gestapo legate de delictes cu stupefiante și indicații pentru polițiștii naziști de la secțiile pentru combaterea drogurilor.* Asemenea documente erau interesante pentru americani ca posibile modele pentru propriile formulare. În timpul acestor întâlniri, Ackermann se plângea că vechile legi naziste „erau distorsionate și astfel își pierdeau din eficiență”. Giuliani l-a asigurat „că activitățile grupului de lucru din Berlin vor remedia acest lucru”.

Americanilor le părea rău că nu-l puteau angaja pe Ackermann cu acte în regulă, dar lucrul acesta era imposibil „în zona noastră, din cauza denazificării”.** Un lucru era clar pentru Giuliani: singura abordare cu șanse de a dobândi controlul asupra traficului de droguri din Berlin și din Germania era „un punct central, pe unde să treacă informațiile legate de circulația drogurilor, legală și ilegală”. O asemenea autoritate,

* Nara, NND 978040: scrisoare a lui Giuliani către Anslinger, 27 octombrie 1946, idem pentru următoarele două citate.

** Ibidem, idem pentru următoarele două citate.

asemănătoare cu fosta autoritate pentru sănătate nazistă, ar trebui să fie „sub controlul lui la nivel național”, pentru că, „din cauza naturii traficului ilegal de droguri, a faptului că nu ține seama de frontiere și este adesea organizat eficient la nivel internațional, după părerea mea nicio întreprindere care renunță la o administrație națională centralizată nu poate fi eficientă în blocarea dezvoltării traficului ilegal de droguri extins în Germania. Orice încercare de a efectua controale independente în diferitele zone, fără inspecții stricte și fără controlul fiecărui punct, al traficului și al mișcărilor dintr-o zonă într-alta, ar fi insuficientă.” Urgența unei acțiuni concertate este descrisă de Anslinger în următorii termeni: „Se știe din experiența internațională că infracțiunile legate de traficul de droguri nu se opresc la frontiere. (...) În cazul dezvoltării unui comerț ilegal extins, Statele Unite ar fi una dintre principalele victime, indiferent din ce zonă ar porni comerțul ilegal.”*

În consecință, Giuliani propunea ca reglementările și legile naziștilor privind drogurile să fie preluate direct și denumirile germane să fie pur și simplu înlocuite cu variantele lor în engleză. A alcătuit următoarea listă:

– „*Reichsgesundheitsamt*” se va numi „*The Central Narcotics Office for each Zone of Occupation*”.

– „*Landesopiumstelle*” se va numi „*Opium Office of the Land or Province*”.

– „*Reichsrat*” se va numi „*Allied Control Authority*”.

– „*Reichstag*” se va numi „*Allied Control Authority*”.**

* Vezi și: BArch-Koblenz/Z45F/QG1945 46/99/8/, D. M. to General Clay, fără dată, precum și: „Submitted as an annex to a letter to the League of the Red Cross Societies in Geneva, Switzerland, forwarded to th Bureau of Narcotics on July 25, 1945”.

** Nara, NND 978040: scrisoare a lui Giuliani către Anslinger, dată necunoscută.

Lui Anslinger îi plăcea această abordare, cu atât mai mult cu cât era coordonată de Statele Unite. Planul lui era ca activitatea lui Giuliani de la Berlin să nu aibă efecte doar asupra Germaniei. Obiectivul polițistului suprem de la brigada droguri a SUA era ca, prin recent înființata Organizație a Națiunilor Unite, să impună o „schimbare politică” globală, „cătore politică prohibitivă mai puternică”.^{*} Urmărea, nici mai mult nici mai puțin, crearea unui cadru politic de combatere a traficului de droguri pentru întreaga lume postbelică. Iar continuarea abordării rasiste a naziștilor, care perfecționaseră „combaterrea stupefiantelor” pentru a oprima minoritățile, se potrivea perfect cu viziunea lui.^{**} În baza industriei farmaceutice antebelice influente și a poziției geopolitice de placă turnantă a Europei, Germania juca un rol-cheie și era un model. Dacă reușeai să introduci din nou controale naționale stricte între Rin și Oder, o reglementare internațională uniformă devenea mai probabilă. În timpul vizitei inaugurale în calitate de reprezentant american la *UN Commission on Narcotic Drugs* din decembrie 1946, Anslinger a prezentat, în baza experiențelor lui Giuliani de la Berlin, o abordare a prohibiției drogurilor dominată de Washington și aplicabilă la nivel global. Avea de gând să transforme comisia care se ocupa de droguri la ONU în autoritate executorie, care să impună măsuri represive și un protocol obligatoriu unic antidrog pentru toate țările.^{***} În tot

* Vezi Holzer, a. a. O., pp. 295-296: „Gestionarea eficientă a controlului asupra drogurilor din Germania ocupată era esențială pentru a sublinia în fața comunității internaționale legitimitatea pretenției americane de a juca un rol de conducere în politica privind drogurile”.

** Ibidem. .

*** Și chiar dacă Anslinger nu și-a putut impune niciodată până la capăt viziunea radicală: în 1961 Națiunile Unite au ratificat *Single Convention on Narcotic Drugs*, al cărei obiectiv este până astăzi combaterea abuzului de droguri prin acțiuni coordonate la nivel internațional. Inclusiv cânepa, pe care Anslinger o descria ca pe un drog care provoacă nebulie, criminalitate și moarte – „cel mai violent drog din istoria omenirii” –, a fost desemnată aici pentru prima dată

cazul voia să împiedice evoluția comisiei către un cadru de discuție pluralist, care să permită puncte de vedere diferite privind substanțele puternice. Obiectivul lui nu era ușor de îndeplinit, pentru că multe țări nu împărtășeau viziunea unei interdicții internaționale, în primul rând cele care produceau în mod lucrativ opiu, ca Iranul, Turcia, Iugoslavia sau Afghanistanul.** Asemenea țări au devenit repede un ghimpe în coastă pentru Washington.

Și la Berlin, care în planul lui Anslinger juca rolul de cap de pod, situația era problematică din cauza împărțirii în patru sectoare. Chiar dacă aliații insistau că vor să creeze un cadru național unitar pentru Germania, fiecare își vedea de treaba lui tocmai în domeniul politicii privind drogurile. Britanicii erau interesați în primul rând să mențină la un nivel scăzut industria farmaceutică germană distrusă de război, în timp ce francezii aveau o abordare mai degrabă laxă a subiectului: „Întâlnirea cu francezul a fost foarte nesatisfăcătoare, pentru că nu știa nimic despre propunere și cu atât mai puțin despre legea privind opiu”, se plângea Giuliani după o discuție cu

ca plantă ilegală (Bröckers, Mathias și Herer, Jack, „Die Wiederentdeckung der Nutzpflanze Hanf”, p. 66).

* Anslinger avea și motive concrete pentru care voia să interzică și producția de opiu la nivel mondial: încă din 1939 pusese la cale împreună cu industria farmaceutică americană depozitarea unei mari cantități din această substanță, pentru a o putea furniza nu doar SUA, ci și aliaților, în cel de-al Doilea Război Mondial. Transferase fonduri publice și private către producătorii de opiu din Turcia, Iran și India, iar în 1942 dăduse instrucțiuni către *Defense Supplies Corporation* din SUA să achiziționeze tot opiuul disponibil pentru pregătirea unui război lung. Zece camioane cu 300 de tone de opiu, păzite de agenți FBN cu arme automate, merseseră din porturile de pe Coasta de Est și Coasta de Vest către Fort Knox, unde erau depozitate rezervele de aur ale Americii. Materia primă a fost descărcată la fața locului și dusă către firmele farmaceutice, care o transformau în opiate și, după puțină vreme, în opioide. Încă din 1943, aliații occidentali, care le dădeau aceste produse răniților, deveniseră astfel dependenți de exporturile de derivate de opiu din SUA, iar Anslinger devenise în secret șeful unei piețe mondiale a drogurilor – un adevărat rege al drogurilor, cu susținerea guvernului american.

** Nara, NND 978040; scrisoare a lui Giuliani către Anslinger, 7 noiembrie 1946.

omologul lui de la Paris: „Eu tot vorbeam și nu primeam din partea lui niciun semn că m-ar înțelege. A fost extrem de drăguț (...), dar m-a descurajat să vorbesc în fața unei asemenea neștiințe.”*

Rușii îi băgau bețe în roate lui Giuliani. Refuzau să se raliere la preluarea abordării naziștilor. Toate încercările americanului de a ajunge la o prohibiție pentru toate zonele în timpul întâlnirilor *Narcotic Control Working Party* care aveau loc o dată la două săptămâni în camera 329 a Autorității de Control Aliate din parcul Kleist din Berlin erau tratate cu indiferență de omologul lui cu stea roșie pe căciula uniformei.

Tot mai frustrat, Giuliani și-a îndreptat privirea spre Washington și a scris despre „sabotajul ostentativ al sovieticilor”. În particular se înțelegea bine cu maiorul Karpov și luau adesea prânzul împreună: „Neoficial mă înțeleg bine cu sovieticul. Însă este un ideolog căpos (și) urmează linia cu o monotonie uimitoare.”** Cum începeau ședințele „grupului de lucru”, lui Giuliani îi venea greu să ajungă la o concluzie cu el.*** Karpov, ca și colegul lui, generalul-maior Sidorov, respingea constant solicitarea de a forma o comisie trans-sectorială antidrog, precum și de a înăspri legislația. Din cauza aceasta dezbaterile se încingeau și se ajungea chiar la „cuvinte grele între delegații tuturor părților”. Giuliani vorbește despre „frustrări istovitoare” care „i-au afectat puternic nervii”**** Către Washington a scris: „A fost mereu clar că de la început delegatul sovietic a vrut să saboteze orice încercare (...) de a se

* Nara, NND 978040: scrisoare a lui Giuliani către Anslinger, 24 decembrie 1946: „It's rough on the nerves”.

** *Ibidem*.

*** Nara, NND 978040: scrisoare a lui Giuliani către Anslinger, 3 decembrie 1946, la fel și pentru următorul citat. Vezi și scrisoarea lui Giuliani către Anslinger, 15 noiembrie 1947.

**** Nara, NND 978040: scrisoare a lui Giuliani către Anslinger, 14 noiembrie 1946 și 3 decembrie 1946.

ajunge la un punct de vedere comun.”* Ultimele două întâlniri nu duseseră la niciun rezultat.

Negru de supărare, Giuliani concluziona pe 14 noiembrie 1946: „Este evident că sovieticii au intenția să blocheze propunerea generală. (...) Toate argumentele lor au fost formulate cu concepte care nu pot fi descrise decât ca egoiste. (...) O perversitate.”** În aceste condiții Anslinger i-a cerut lui Giuliani „un raport (...) despre situația din Germania, care să arate ce se întâmplă în cele patru zone în privința controlului drogurilor și cum se înrăutățește situația din cauza absenței unei autorități centrale. Arătați și tacticile de blocaj ale rușilor și faptul că grupul de lucru este ineficient.”***

Giuliani s-a pus pe treabă și a redactat de la Berlin raportul solicitat. Cu el în mână, Anslinger a dat fuga la *UN-Commission on Narcotic Drugs*, unde a acuzat URSS că urmărește să inunde Occidentul cu stupefiante, pentru a destabiliza societățile democratice – o afirmație care denatura descrierea lui Giuliani.****

Astfel se ilustrează și în acest domeniu eșecul demersului de a ține împreună Berlinul și Germania, de a împiedica sectoarele vestic și estic să se depărteze tot mai mult. Americanii nu au reușit să impună o politică prohibitivă uniformă pentru toți în privința drogurilor, pentru că Moscova i-a blocat. Capitala Germaniei era în continuare în ruine, și ruinate erau și eforturile lui Giuliani în calitate de *Narcotic Control Officer*, ale cărui concluzii în urma experienței de la Berlin rămân univoce: „Indiferent ce voi reuși aici, îmi voi aminti mereu de

* Nara, NND 978040: scrisoare a lui Giuliani către Anslinger, 17 noiembrie 1946.

** Nara, NND 978040: scrisoare a lui Giuliani către Anslinger, 17 noiembrie 1946.

*** Nara, NND 978040: scrisoare a lui Anslinger către Giuliani, 18 aprilie 1947.

**** BArch-Koblenz/Z 45 F/5/329-1/10, Statement by Harry J. Anslinger in Lake Success, New York, 9 decembrie 1946.

această experiență ca de cea mai neobișnuită din viața mea.”*
Măcar un lucru înțelese: șeful lui, Anslinger, avea drum lung de bătut ca să impună un război global împotriva drogurilor.**

* Nara, NND 978040: scrisoare a lui Anslinger către Giuliani, 24 decembrie 1946.

** Și chiar l-a bătut: a supraviețuit în funcție sub cinci președinți SUA și, alături de rivalul său, J. Edgar Hoover, șeful FBI, a fost înaltul funcționar de stat cel mai longeviv de la Washington. Administrațiile au preluat una după alta rasismul lui, sub acoperirea unei politici cuprinzătoare de prohibiție. De când au intrat în vigoare legile antidrog pregătite de Anslinger în anii 1930 și înăsprite de-a lungul deceniilor, mai mulți oameni de culoare au fost arestați cu substanțe interzise, deși existau mai mulți consumatori de droguri albi. Decisiv a fost mereu unde făcea poliția controalele și cât de dură era intervenția: *Racial Profiling*.

1 | De la culoare la medicină

Conflictul dintre Est și Vest în privința drogurilor s-a accentuat când lumea a luat cunoștință de un nou tip de substanțe. Dacă înainte fusese vorba despre mijloace de stimulare sau anestezie, a căror utilizare și reglementare punea probleme societății și îl făcea pe Giuliani să alerge de colo-colo printre ruinele din Berlin, a apărut o a treia categorie, a cărei gestionare era chiar mai complicată – și tot mai complicată, odată cu trecerea anilor. Spre deosebire de amfetamine și medicamente cu opiu, unde pare să se fi înțeles care este raportul dintre utilizarea medicală și pericolele pentru sănătate ca dependența și uzura fizică, această nouă specie le pune probleme necunoscute medicilor, terapeuților, producătorilor de medicamente, legiuitorilor și, nu în ultimul rând, consumatorilor. Este vorba despre așa-numitele substanțe psihedelice ca LSD sau psilocibina care trec în prezent printr-o fază de renaștere și fac să crească în același timp acțiunile firmelor care se ocupă cu ele și speranțele celor care își doresc alinare pentru boli deocamdată practic incurabile ca demența, depresia sau tulburările legate de anxietate. Și aceste substanțe, pentru folosirea cărora se dau până astăzi lupte tot mai mari, intră sub incidența jurisdicției pregătite de Giuliani și de șeful lui, Anslinger. Spre deosebire de cânepă, a cărei legalizare la nivel mondial se apropie, aceste substanțe cu efect puternic asupra psihicului omenesc rămân subiecte tabu, din cauza discursului fricii și al